

Kristín Elísabet Jónsdóttir læknir

Kristín Elísabet Jónsdóttir læknir (28. janúar 1927 - 7. september 2008) lauk stúdentsprófi frá MR 1946. Hún lauk kandídatsprófi í lækisfræði frá Háskóla Íslands 1. janúar 1953 og hélt til framhaldsnáms í lyflækningum við Mount Vernon-sjúkrahúsið í New York.

Kristín sneri heim til Íslands 1959, fékk almennt lækningaleyfi 30. júní 1959 og sérfræðileyfi í lyflækningum 20. janúar 1960. Hún var fyrsta konan í læknaestétt hér á landi sem fékk viðurkenningu sem sérfræðingur í lyflækningum. Kristín starfaði fyrst við Borgarspítalann, síðan um hríð við tilraunastöð HÍ á Keldum, þá aftur við Borgarspítalann, en sneri sér síðan alfarið að störf-

um á sýkladeild rannsóknarstofu HÍ þar til hún lét af störfum fyrir aldurs sakir 1996. Margar ritgerðir um rannsóknir Kristínar birtust í innlendum og erlendum fræðiritum. Jafnframt rannsóknarstörfunum stundaði Kristín kennslu, meðal annars við Háskóla Íslands og Nýja hjúkrunarskólann. Kristín léði Zonta-klúbbum krafta sína í áratugi og sat jafnframt í stjórn Minningargjafasjóðs Landspítala.

Á aðalfundi Félags kvenna í læknaestétt á Íslandi, þann 13. nóvember 2008, var Kristínar minnst og Margrét Guðnadóttir flutti minningarorð þau sem hér fylgja.

Lilja Sigrún Jónsdóttir

formaður Félags kvenna í læknaestétt á Íslandi

Margrét Guðnadóttir

Minningarorð

um Kristínu Jónsdóttur, lækni, flutt á aðalfundi Félags kvenna í læknaestétt 13/11 2008

Þann 7. september síðastliðinn andaðist Kristín Elísabet Jónsdóttir læknir 81 árs að aldri. Það er mér mikill heiður að mega hér minnst þeirrar ágætu manneskju með nokkrum orðum: Kristín var Vestfirðingur í báðar ættir. Hún var fædd á bænum Hafrafelli við Skutulsfjörð, þriðja barn hjónanna Kristínar Guðmundsdóttur frá Hafrafelli og Jóns Guðmundssonar úr Bjarnarfirði á Hornströndum. Hún átti tvo eldri bræður, Guðmund og Hauk, en börn þeirra hjóna urðu ekki fleiri.

Í upphafi síðustu aldar var löng og ströng leið fyrir eina sveitastúlku að komast til mennta og ljúka háskólanámi. Samt var það nú draumur margra foreldra í þá daga að börnin þeirra fengju að ganga þann menntaveg sem þau fóru á mis við sjálf. Þegar Kristín Jónsdóttir var komin á skólaaldur fór mamma hennar með barnahópinn sinn á hverjum vetri til Reykjavíkur og bjó þar svo að krakkarnir kæmust í betri barnaskóla, en Jón sinni búskapnum heima á Hafrafelli. Þau systkinin fóru síðan öll í framhaldsskóla sem var fátítt um sveitabörn á þessum árum. Tvö þau yngri luku háskólanámi. Haukur varð lögfræðingur en Kristín læknir.

Kristín var hörku námsmanskja og reyndar harðdugleg að hverju sem hún gekk. Á þessum

árum voru aðeins tveir menntaskólar í landinu, Menntaskólinn í Reykjavík og Menntaskólinn á Akureyri. Á Akureyri var heimavist, en ekki í Reykjavík. Í MR var aðeins einn fyrsti bekkur og aðeins 25 nemendur teknir í hann eftir strangt inntökupróf. Þetta var nú jafnréttið til náms á æskuárum Kristínar. Hún varð stúdent úr mála-deild MR vorið 1946 með ágætiseinkunn og hafði alla tíð mjög gaman af tungumálanámi og lestri góðra bóka. Málanáminu frá menntaskólaárunum hélt hún mjög vel við, og var auk þess vel fær í spænsku.

Haustið 1946 hóf Kristín læknaám sem hún lauk vorið 1953 með hæstu einkunn í hópnum sem útskrifaðist það árið. Fáum mánuðum síðar hélt hún til Bandaríkjanna í framhaldsnám. Fyrst lauk hún þar kandídatsárinu svokallaða, vinnu á ýmsum deildum sjúkrahúsa sem kandídatar urðu að hafa lokið til að geta fengið lækningaleyfi. Síðan var hún ár í meinafræði og á eftir því þrjú ár í sérnámi í lyflækningum. Að þeim tíma loknum hélt hún hingað heim til Íslands og varð fyrst kvenna til að starfa hér á landi sem sérfræðingur í lyflækningum.

Starfsferill Kristínar hófst haustið 1959 á lyflækningadeild Borgarspítala sem þá var til húsa í Heilsuverndarstöðinni, því að nýbyggingin sem

*Kristín á námsárum sínum í New York.
Mynd í einkaeign.*

þá var í smíðum í Fossvogi, var ekki tilbúin. Þarna reyndi mikið á þennan unga sérfræðing sem stóð sig með mikilli þryði og var mjög vel látin bæði af sjúklingum og samstarfsmönnum, þá sem og alla tíð síðan.

Kristín giftist Elíasi Davíðssyni, kerfisfræðingi og tónlistarmanni árið 1963. Þau hjónin eignuðust tvær dætur, Ester Auði, f. 1963, og Bergljótu, f. 1965. Á þessum árum varð hlé á störfum Kristínar á Borgarspítalanum, en hún vann að rannsóknum í Tilraunastöðinni að Keldum tvö ár af þessum tíma. Að þeim loknum hóf hún aftur störf á Borgarspítalanum.

Kristín hafði alla tíð mikinn áhuga á smit-sjúkdómum og meðferð þeirra. Árið 1972 réð hún sig til starfa á sýkladeild Landspítala og vann þar óslitið í 24 ár, eða þar til hún lét af störfum fyrir aldurs sakir árið 1996. Þið getið nærri hvílíkur fengur það var fyrir sýkladeildina að fá þennan reynda lyflækni til starfa við þau margvíslegu vandamál sem berast inn á þá deild og lækna vantar oft faglega ráðgjöf til að sinna úti í heilsugæslunni eða inni á sjúkrahúsum. Kristín vann þarna að margvíslegum rannsóknum auk ráðgjafarstarfanna. Vil ég sérstaklega nefna hér rannsóknir hennar á bóluefninu gegn meningókokkum áður en farið var að nota það til heilsuverndar hér á landi, og ráðgjöf til þáverandi landlæknis um þetta bóluefni og margt annað sem varðaði bakteríur og snerti

störf landlæknisembættisins áður en sóttvarnarlæknir tók þar til starfa. Margar ritgerðir um rannsóknir Kristínar birtust í innlendum og erlendum fræðiritum. Hún sat í ýmsum nefndum og ráðum varðandi sýkingar, sjúkdómavarnir og kennslu í sýklafræði árin sem hún vann á sýkladeildinni og vann öll þau störf sem henni voru falin af sömu alúðinni og vandvirkninni.

Starfsferill Kristínar á sýkladeildinni var einnig tengdur Háskóla Íslands. Eftir að skrifleg próf í sýklafræði voru tekin upp með nýju námskerfi í læknadeild var Kristín fengin til að vera prófdómari. Þessi próf urðu á ábyrgð kennaranna einna eftir fá ár, eða þegar Háskóli Íslands lagði niður prófdómarastéttina. Þegar hjúkrunarnámið færðist yfir á háskólastig fékk sýkladeildin nýja dósentsstöðu. Kristín var ráðin í þessa stöðu og varði eftir það miklum tíma í kennslu við læknadeild og námsbrautir hennar.

Svo er það sjálf Kristín. Þessi gegnheila, hógværa og trausta manneskja sem við, vinkonur hennar, bárum afskaplega mikla virðingu fyrir alveg frá skólaárunum til æviloka hennar. Það er okkur öllum erfitt að hún er ekki lengur hér, og við hittum hana ekki oftar. Þessi bráðgreinda og yfirvegaða manneskja naut trausts allra sem kynntust henni í starfi. Ég vona að yngri læknar í þeim hópi hafi fundið í henni fyrirmynd sem þeir vilja líkjast.